

Komentar in karta: 1/142 SLA V780(b) 'tujec'

Danila Zuljan Kumar

1. Gradivo

Za pomen 1 'kdor je iz tuje dežele, tuje jezikovne skupnosti' in 2 'tuj, neznan človek', knj. *tújec* (*ú*), je najpogostejši leksem *tujec*. Drugi leksemi so še *tuj*, *tujinec*, (*en*) *tuj(i) človek*, *neznan človek*, (*en*) *vnanji*, (*en*) *vnanji človek*, (*en*) *ljudski*, (*en*) *ljudski človek*, *fremt*, *fremten*, *fremten človek*, (*en/eden*) *forešt*, *foreštir*, *stranec* in *stranski človek*.

Leksem *tujec* ima v T109, T254, T256, T258, T266 in T305 oznako redko, v T245 in T387 ne domače, v T291 in T378 novejšo, v T263 pa knjižno, *stranec* v T408 pa novo.

2. Morfološka analiza

tuj < **tud-b* 'tuj'

tujec < **tud-bc-b*

tujinec < **tud-in-bc-b* (v T392, T393, T395–T397 in T404 po izpadu *j* zev zapolni analogni *x*)

(**en**) **tuj(i) človek** < *(*jedbn-b*) *tud-b(-j-b)* *čblověk-b*/**čelověk-b* ← (**jedbn-b* 'en, eden') + **tud-b* 'tuj' + **čblověk-b*/**čelověk-b* 'človek'

(**en**) **vnanji** < *(*jedbn-b*) *vbn-bh-b-j-b* 'en zunanji' ← (**jedbn-b* 'en, eden') + **vbn-bh-b* 'zunanji'

vnanji človek < **vbn-bh-b-j-b* *čblověk-b*/**čelověk-b* ← **vbn-bh-b* + **čblověk-b*/**čelověk-b* 'človek'

zvunski < **sb-vbn-bsk-b-j-b* ← **sb-vbn-bsk-b* 'zunanji'

zvunski človek < **sb-vbn-bsk-b-j-b* *čblověk-b*/**čelověk-b* ← **sb-vbn-b* + **čblověk-b*/**čelověk-b* 'človek'

zunanji ljudje < **sb-vbn-a-h-i-j-i* *lud-bje* ← **sb-vbn-a-h-b* 'zunanji' + **lud-bje* 'ljudje'

(**en**) **ljudski** < *(*jedbn-b*) *lud-bsk-b-j-b* ← (**jedbn-b* 'en, eden') + **lud-bje* 'ljudje'

(**en**) **ljudski človek** < *(*jedbn-b*) *lud-bsk-b-j-b* *čblověk-b*/**čelověk-b* ← (**jedbn-b* 'en, eden') + **lud-bje* 'ljudje' + **čblověk-b*/**čelověk-b* 'človek'

stranski < **storn-bsk-b-j-b* ← **storn-b* 'stran, bok'

stranski človek < **storn-bsk-b-j-b* *čblověk-b*/**čelověk-b* ← **storn-bsk-b* 'stranski' + **čblověk-b*/**čelověk-b* 'človek'

stranec < *(*stranc*)-b ← hrv. *stranac* 'tujec'

drugi < **drug-b-j-b* ← **drug-b* 'drug, ne ta'

- neznan** < **ne-zna-n-ъ* ← **ne* 'ne' + **zna-n-ъ* 'znan' (← **zna-ti* 'znati')
- neznaneц** < **ne-zna-n-ъc-ъ*
- neznan človek** < **ne-zna-n-ъ čblověk-ъ* ← **ne-znan-ъ* + **čblověk-ъ*/**čelověk-ъ* 'človek'
- fremd** < *(*fremd*)-∅ ← nem. *fremd* 'tuj', *der/die Fremde* 'tujec, tujka'
- fremt** < *(*fremt*)-∅ ← bav. nem. **fremt* 'tuj'
- fremten** < *(*fremt*)-ъn-ъ ← bav. nem. **fremt* 'tuj'
- fremten človek** < *(*fremt*)-ъn-ъ čblověk-ъ ← bav. nem. **fremt* 'tuj' + **čblověk-ъ* 'človek'
- (en/eden) forešt** < *(*jedъn-ъ*) (*forešt*)-∅ ← (**jedъn-ъ* 'en, eden') + furl. *forest* 'tuj'
- foreštir** < *(*foreštir*)-ъ ← furl. *forestir* 'tujec'
- stranjer** < *(*strañer*)-ъ ← furl. *stranier*
- dalečnji** < *(*daleč*)-ъn-ъ-j-ъ ← **daleče* 'daleč', **dalek-ъ* 'oddaljen'
- dojdak** < *(*dojdak*)-ъ ← kajk. *dojdak* 'prišlek'

3. Posebnosti kartiranja

Kot enkratnice so kartirani leksemi *zvunski človek* v T371, *dojdak* v T349 in *dalečnji* v T401.

Kot enkratnica s *stran-* je kartiran (verjetno) posamostaljeni pridevnik *stranski* v T409.

Kot enkratnica s *fremd-* je kartiran leksem *fremd* v T015.

Kot enkratnici z *neznan-* sta kartirana leksema *neznan* in *neznaneц* v T275.

Kot tretji odgovor v posamezni točki so z znakom za komentar kartirani leksemi *tujec* v T097, T166 in T275, (*eden*) *forešt* v T060, T090 in T112, *stranjer* v T060, *vnanji človek* v T166, *zunanjí ljudje* v T231, *drugi* in opis *od drugje* v T247, *neznaneц* v T275, *stranski* v T370, *zvunski* v T392 in *tuJinec* v T401.

Kot opis so kartirani odgovori *od drugod* v T275, *od drugde* v T156 in *od zunah* v T060.

4. Uporabljena dodatna literatura

/

5. Primerjaj

SLA: V780(a) 'tuj' (1/141), V780(c) 'na tuje' (1/142); OLA: /; ALE: /; SDLA-SI: /; ALI: 1603; ASLEF: 4482; HJA: 1598